

Előfizetési díj.

Vidék postán vagy helyben házhoz hordva
Egy évre 15 frt.
Félévre 8 „
Negyedévre 4 „
Egy órára 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 7 kr.

Minden nap, az ünnepek kivételével.

Szerkesztői szállítás:

Bel-királyutca 28-ik szám hová a lap szellemi részét illető közlemények címzendők.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Az értékesebb cikkeket díjaztatnak.
Kéziratok nem adnak vissza.

Hirdetési díjak.

Hatszor hasábozott garmond sor vagy annál tere 3 kr.
Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakor-
hirdetéseknél külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelk Alajos (Wollzeile 22.), Haasenstein et Vogler
(Wallfischgasse 10.) Rud. Mosse Publicistische Bureau.

Nyitási czikk.

garmond sora után 25 kr. fizetendő.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előzetesek és hirdetések
küldendők.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

„KELET”
politikai és közgazdasági napilap
175. ötödik évfolyamára.

„Kelet” előfizetési ára:

Egy évre 15 frt.
Félévre 8 „
Negyedévre 4 „
Egy órára 1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 7 kr.

A megrendelések legelőszörben pos-
tai utvánnyal alólított könyvkereskedésbe
küldendők.
holcz egyszerre beküldött előfizetés
után izetletpéldánnyal szolgálunk.

Kolozsvár, januárban 1875.

Stein János

„Kelet” kiadója.

Kolozsvár, jan. 27. 1875.

(—n.) A képviselők háza ma meg-
kezdte a 75-ik költségvetés tárgyalását.

A mint már többször elmondtuk e
lapok asájain, nem egyszer s nem cse-
kely gondalmakat keltettek keblünkben
azon tévkések, melyek nemcsak a párt-
árvakokban, hanem máraz illető bizott-
mányokban is mutatkoztak.

A deák-pártnak 24-ikén tartott ér-
tekezletén azon határozata, mely szerint a
minisztrium által a ház asztalára letett
és a pénzügyi bizottmány által nemcsak
átvizezt, hanem sok részben módosított
költségvetést elfogadja részletes tárgyalás
alapján, részben enyhíthetők ugyan aggo-
dalmaikat, de merőben el nem oszlattak.

Eyhítette a fenttebbi határozat ag-
godalminkat annyiban, hogy a költség-
vetés elegendő tárgyalások, az általánosok
egy mint a részletek, minden nagyobb

akadály és ingerültség és lehető kevés
idővesztegetéssel fognak lefolyni.

Ez indokolt feltevés is lenne minden
olyan parlamenttel szemben, mely a par-
liamentarizmus rendes kerékvágásában mo-
zog, de nem nálunk, hol kénye-kedve sze-
rint idézhet elő kisebb nagyobb válságo-
kat ma Csernatony s holnap talán Sennyei
báró.

Mi azt hittük, hogy miután a pénz-
ügyi bizottmány Ghyecznek a deficitet fe-
dezetére vonatkozó javaslatát elvetette a
nélkül, hogy maga a helyett valamit javo-
solt volna s miután a pénzügyminiszter ur
említett javaslatával szoros kapcsolatban
lévő adó-reformok még ma sem állanak a
ház előtt, annyilegalább nyerve van, hogy
a kiadások megállapítása nem fogja a ke-
délyeket nagyobb hullámba hozni s ne-
vezetesen a conservatívek majd csak a fe-
dezetek részletes megvitatása alkalmával
fogják zászlóikat kibontani.

Azonban Sennyei bárónak a deákpárt
24-ikén tartott értekezletén követett maga-
tartásából ítélve aligha nem csalódtunk s
alkalmasint készen kell lennünk arra, hogy
egyetlen a conservatívek, másfelől az ellen-
zék rohamot fuvat a deákpárt ellen.

Sennyei bárónak kifogásai vannak a
minisztrium pénzügyi politikájára ellen s
hogy azokat egyenesen a házbán mondhas-
sa el a nélkül, hogy előre a párttal kö-
zölje s eszmecsere alá bocsássa, arra a
párttól engedelmet kért.

Mi azt hisszük, hogy ezen eljárás
correctnek nem mondható. De ám legyen
a báró urnak a maga hite szerint s ha
ugy látja helyesebbnek, ám inscenirozza
meglepetéseit egyenesen a házbán, ha esz-
meit elég hódítóknak és csalhatatlannak
tartja.

A balközép részéről Tisza, mint párt-
vezér fogja a támadást intézni s Móricz
Pál fogja a pártnak nézeteit számtételek-
kel illusztrálni.

Kíváncsiak vagyunk mind a Lónyai,
mind a Tisza beszédeire s óhajtanók, ha
Sennyei b. a conservatívek politikáját ha-
tározott alakban tárná fel s Tisza szintén
megmagyarázná, melyik programja alap-
ján áll a balközép ma. A legelsőn-e, vagy
valamelyik módosított program alapján a
sok közül.

Ezt azért kívánjuk a nevezett két állam-
ferőtől, kik a központtól távol vagyunk,
mert mi a rendek közt nem szoktunk ol-
vasni, a szónokok intentióit nem magya-
rázgatjuk belátásunk szerint s ennél fogva
csak azt olvassuk, a mi nyomtatva van és
csak azt értjük, a mi mondva és a hogy
mondva van.

Azonban a két befolyásos és nagy
tehetségű államférfi beszédére nemcsak
politikai részére vagyunk kíváncsiak hanem
arra is, fog-e akár b. Sennyei, akár Tisza,
akár Móricz Pál, valami olyan pénzügyi-
műveletet ajánlani, mely pénzügyi viszó-
nyainkat nagyobb erőmegfeszítés nélkül
rendbe hozza s be tudja-e bizonyítani bár-
melyikük, hogy ha ezen évben, sőt talán
1876-ban is kölcsönrel fedezgethetjük defi-
teinket, e fedezetes hitelünket nem csor-
bitja.

Itt akaratlannul is eszünkbe jut egy
történetke az 1865/8-iki országgyűlésből.

Egy képviselő, a midőn a közös adós-
ságokról volt szó, azokból kész volt elvál-
lalni a minket illető részt s fedezetül nem
bevételeinket akarta felhasználni, hanem
állam-papírok kibocsátását indítványozta,
melyek szerinte 80 százalékkal lehetnek
volna értékesíthetők. A karzaton volt egy
pénzembere, ki nem értett magyarul s kér-
dezte szomszédjától, hogy mit javasol a
beszélő képviselő ur. Midőn szomszédja azt
néki megmagyarázta, szomszédja felüle a
következő szavakat sugta: „Nicht einmal
um 25.”

Nem lehetetlen, hogy ha sikerül az
ó conservatíveknek nagyobb mérvű szaka-
dást idézni elő a többségben, újból egy
coalitionális minisztrium eszméje nyomul
előtérbe.

Mi megvalljuk, hogy a pártok ujra-
alakulását a jövő országgyűlésen nem tar-
tjuk lehetetlennek. Egyes concret kérdések
keresztülvitelére egy coalitionális miniszte-
rium is vezethet eredményre, de annyiféle
reformok keresztülvitelére, mint a mennyit
nekünk 1875/8-ban keresztül kellene vinnünk
egy rövid életű coalitionális miniszte-
rium nem lehet képes.

Mindzeknél fogva, mi azt óhajtanók,
hogy még azon esetben is, ha a Deák-párt-
tól különválva az ott levő pár conservatív
képviselő, a párt zöme compact magatartá-
sával imponálva maradjon ura a helyzetnek.

A képviselőház bizottságaiból.
A jogügyi bizottság holnap tart ismét ülést a
kézbesítések miként leendő eszközölésére szóló
törvényjavaslat hátralevő §§-ának elintézése
tárgyában. A tanügyi bizottság pár nap mul-
va, valószínűleg vasárnap, tárgyalás alá veszi a
néptanítók nyugdíjazásáról intézkedő törvény-
javaslatra vonatkozó albizottsági jelentést. A
zárszámadási bizottság pedig befejezvé az
1869-i zárszámadás átvizsgálását, erről legkö-
zelebb jelentést terjeszt a képviselőház elé, a
későbbi évek zárszámadásainak átvizsgálását a
a budgettárgyalások befejeztig elhalasztván.

A főrendiház január 26-ikán rö-
vid tárgyalás után elintézte a földadó szabályo-
zásáról szóló törvényjavaslatot. A tárgyalás ered-
ménye az, hogy a két ház között most már lé-
nyeges eltérés nincs e törvényjavaslatra néz-
ve. Csak azon egy módosítás, mely a pénz-
ügyminiszter hozzájárulásával fogadtatott el,
hogy t. i. az erdei mellékhaszonvételek érték-
számításánál 25 év szolgáljon alapul, bir anya-
gi jelentőséggel, a többi eltérés mind alaki mó-
dosítás.

Czirák János gróf figyelmeztetése
folytán Ghyecz pénzügyminiszter kijelenté,
hogy a catastrofi fölmérésről szóló törvényja-
vaslatnak, mely a főrendiház módosításaival
a képviselőháznál van, tárgyalását sürgetni
fogja.

A keleti vasut második prioritási-
nak kibocsátása. A Rothschild-házak, a berlini
Discontogesellschaft és a két hitelbank, u. m.
a bécsi és pesti a legközelebb aláírásra bocsát-
ják a magyar állam kötelezvényekké vált ke-
leti vasut kölcsönpapírjait. Mint több lap hallja
e kötelezvények kibocsátási ára olyképp lesz
megállapítva, hogy tekintve ennek előnyeit, az
alkírási eredmény kétségben kívül kedvező leend.
Nem szükség külön kiemelnünk a fentebb em-
lített tény nagy pénzügyi horderejét, mert a kibo-
csátás által nemcsak a lombard, kölcsön vissza-
fizetésének, a minnek legközelebb meg kellett
volna történni, kellemetlen esélye van elhárítva,
hanem — felteszük — hogy az állam által
a keleti vasutnak direkte nyújtott több millió-
nyi készpénzelőleg is legalább részben visz-
safolyonak a kincstárba.

lesz esküvők és hétőn a diszgyakorlat után
elviszitek tölem a házassági ajándékot. Hanem
most takarodjatok innen. Előre!

Mint a szél repültek ki, de az első
csók mégis már a küszöbön elcsattant.

És ugyanaz nap estején egy kis, pupos
negyvenéves utalatos asszony ment a szomszéd
faluba haza, az elválasztott Willertné, az öz-
veggy Henszelné született Kattner Borbála foly-
tonosan azt ismételve: „aztán ha a mennybe
nem jutok, ne mondja senki, hogy az én hi-
bám, mert az is a legfelsőbb parancs-
ra” történt.

S. K.

A zúgborbély.

(Rosegger rajza.)

Egy zúgborbélyt ismertem, ki valóságos
csoda-doctor volt.

Fenn a hegyháton áll a háza, oda más-
kált fel hozzá minden sánta, nyomorék, remény-
volt az ő munkájára. A csoda-ember szurok-
olajjal és armikagykörrel gyógyított. A ki hi-
szlen üdvözül; ez szót a beteg lelkeknek; a ki
bizik, meggyógyul; ez szót a beteg testeknek.
Természetes életmód és nyugodt kedélyhangulat
a legjobb gyógyszerek.

Az orvos különösen ügyel betegre termé-
szetes életmódjára, a nyugodt kedélyt okosan or-
vosságos üvegekben viszi nekik, minden órában
egy evőkanállal.

Hanem az a kérdés itt: miként nyerte
meg cliensei bizalmát annyira a csoda-doctor
amott a hegyháton?

Példáknak adjuk erre a feleletet s ez ál-
tal általános képet nyújthatunk a zúgborbély-
ről, minő van az ország minden szögletében s
a népet bolondítja a „gyógyítja.”

A beteg Thalbrunner pl. felkapaszkodik
a hegyre; a borbély észreveszi őt, feljut szo-
bája felé a padlásra, leveti magát a deszkázat-
ra s fülét a repedésre helyezi.

BELFÖLD.

Fogaras, 1875. jan. 23.

(A diphteritis.)

Becses lapjának folyó évi 16. számába a
„naphírek” rovatában egy névtelen ciklirő
igen sötét színezettel tündeti elő, a Fogarasban
előforduló egyes ronsoló toroklobos eseteket,
egyszersmind a város hatóságát „dicséretes
tétlenséggel” és „bámúlással” vádolja.

Nincs szándékunk névtelen ciklirő fer-
de tudósítását czáfolni, azonban az igazság és
a nagyérdemű olvasó közönség érdekében kö-
telemünknek tartjuk, ama ferde ciklirő illusztrá-
lásán az arra leginkább hivatott városi főor-
vosunknak e hó 20-án beadott és 133. 1875.
szám alatt a főmértősségu magyar királyi bel-
ügyminiszteriumhoz fölterjesztett, mult 1874.
évi közegészségügyi jelentésének rövid kivoná-
tát a nyilvánosság elé bocsátani, melynek köz-
lésére egyszersmind a tekintetes szerkesztő urat
teljes illetemmel kérjük.

Kivonat.

Fogaras városában a lefolyt év alatt
138-an haltak el; született 105 fű, 103 le-
ány, összesen 208.

A halálzási arány 1000: 29, illető-
leg 27.

A születési arány 1000: 44, 13, illető-
leg 41.

Elhaltak korszertint:

1. halva született . . . 67
2. két éves koráig elhalt . . . 34
3. két—tíz éves koráig elhalt 49
4. tíz—husz éves koráig elhalt 5
5. husz—harmincz éves koráig 14
6. harmincz—negyven éves koráig 1
7. negyven—ötven éves koráig 10
8. ötven—hatvan éves koráig 4
9. hatvan—hetven éves koráig 11
10. hetven éven felül . . . 5

Összesen . . . 138.

A Fogaras városában uralgó betegségek
közül a ronsoló toroklob említést érde-
mel, ez az 1873. évben 45, a lefolyt 1874.
évben csak 29 áldozatot, ragadott magával;
a többi betegség egyenlő arányban oszlik föl
feltűnő, hogy a cholera és himlőzések (vasio-
la) a járvány dühűgése alatt nem fordultak
elő, míg november hó eleje óta számos vör-
henyláz (scharlach) merült föl.

Thalbrunner bebörtönkázik a szobába.

„Dicsértessék” hörgi; a „Jézus Krisztus”
már száraz tüdejében marad, . . .
„Mindörökké!” — mond a borbélyné,
mi a kívánsága, Thalbrunner?

„Bajom van, rosszul vagyok, — mond a
paraszt s mellére mutat és leül a kőmence
melletti padocsákra; mert a parasztek közt
megvan az a jó szokás, hogy nem kell várni,
míg helyiyl megkínálják a hogy a padocska min-
den fáradt vigasztalására készítették.”

„Hát mije faj?” — kérdi a borbélyné igazi
keresztényi részvétellel.

„Mim faj? — viszonzza Thalbrunner, —
mindenem faj. Nagy szuráskat érek a mel-
lemben, az étel nem esik jól, nem bírok alu-
ni s olyan bolond oldalnyilalásaim vannak,
hogy mindegyre fel kell ordítanom. Most már
két éve, hogy betegeskedem; mindenféle for-
dultam, de sehol sem tudtak segíteni. Voltam
már a városi doctoroknál is; adtak mindenféle
ostoba szereket, de egyik sem ismert, mi a baj-
om. Akkor mondták az emberek, hogy jöjje-
ide; az orvos uratrigységből nem túlik maguk
közül a doctorok, pedig az ur igazi derék em-
ber, ügyesebb mint tíz városi doctor. Ezt meg-
próbálhatom, gondoltam magamban, s ténstén
felmászkáltam ide. De bizony a lábaim alig
birtak s bal-lábamban alkalmatlan viszketést
érezek.”

A borbélyné türelmellel hallgatta végig
beszédét, aztán így szól: „Csak egy pár per-
czig várjon, Thalbrunner; öregem kiment az er-
dőre, de mindjárt haza fog jönni.”

Azonban Thalbrunnernek nem sokáig kel-
le várakoznia ott a padocskán. A borbély pad-
lásáról a könyhába csuszik s kalapját a vizes
eszeberbe meríti. Mindjárt aztán felnyit az aj-
tó, a borbély kalappal, pálczával belép; pálc-
záját a szögletbe támasztja s egyet-ke-
tőt fordulva rázogatja kalapjáról a vizet.

„Valóságos kutya-ide!” — Ttyhű, mint esik oda
künn!

Aztán Thalbrunnerhez fordul, „Hát te
mit hoztál nekem?”

A KELET TÁRCZÁJA.

Legfelsőbb parancsra!

Történeti beszély

NEUMANNTÓL.

III.

(Vége.)

Feri te! Lépjén be mind a kettő!
Igy pillantás a lelkésre felnyitá Wil-
lertné asszony szeméit. Meghökken, állva ma-
radt ésfogai között mormogta: „Oh nem, nem,
az nem lehet, az törvényellenes volna és...”

Igy pillantás a lelkésre a gránátos előtt
annyit ért, mintha egy láthatatlan nemő mon-
daná, híd, hogy: „uram szabadits meg a go-
nosztólis ne vigy kísértetbe,” meghallgattatott
és én töl megszabadítani küldtem őt ide.

Willert ide! És te menyasszony mel-
lette! Theori lelkész parancsolom, hogy e párt
rögtön válassza!

Ó felsége legfelsőbb parancsára! —
szólt a alkész hozzájuk lépve.

Nem, nem, én nem akarom! — ki-
álta fel a pár lépéssel hátrálva. — Én nem
akarok követni el, nekem még az üdvö-
zölésre ilátásom van és én azt nem akarom
arontani.

Fogja be a száját, vagy egész falujá-
t fog oroztatni! — kiáltott rá a király. — Egy
gyen több. Egy-kettő előre!

Az asszonyág nem volt katona s nem
fogta a vezényező jelentőségét, hanem hát-
rálva is szólt: — És ha meg is korbácsolnak,
még sem!

Ugy az isten irtalmazzon neked vén
szárny! Feri, Robert jertek elő, fogjátok meg
vén boszorkát és addig verjétek, a míg
az englelmességre hajlandóbbnak mutatkozik.
Előre

Az inasok kiadták a menyasszonynak a
miért eredetileg jött volt, a király házassági
ajándékát — legfelsőbb parancsra. Lábaival tom-
bolva és hogy „mégis mozog a föld,” gondol-
va, de ki nem mondva állt oda; a lelkész ha-
mar elvégezte, a gránátos mind könnyebben-
könnyebben lélekzett, végre fellelékzett, meg-
szabadult. A lelkész épen végzé a szertartást e
szavakkal: „Es mindez a király legfelsőbb
parancsára” történt.

— Bon! — szólt a király és maga is
fellelékzett. „Özveggy Henszelné asszony, ez a
forint a magáé utralvalól. Ha az olvasást még
meg akarja tanulni, nem fog ártani. Willert
gránátos öt óraker jelenteni fogod magad ná-
lam. Előre!”

— Na ilyen ember ne lálsson, én igaz,
hogy eddig egész életemben sem láttam, mor-
mogott Henszelné távozva. Ha már most a
mennybe nem jutok, ne mondja senki, hogy az
én hibám.

IV.

— Eljött-e már Willert?
— Az elsőszobában van, felség.
— És Berg Eliz?
— A zold szobában, a mint felség par-
ancsolta volt.

— Hát mond csak Róbert, hogy viseli
magát?

— Most csendesebb és csak a szabadon-
bocsátásért rimánkodik. De a csendörök elmond-
ták nekem, hogy a mezőn a hol találták és az
idáig lévő utban pokoli lármát csapott. Attól
fél tudniillik, hogy börtönbe kerül. Az utban
háromszor akart elszökni és folytonosan kia-
bálta ereszenek el, mert én semmit sem hi-
báztam!

— Vezessétek be rögtön!

Kötényét szeme előtt tartva, minden tag-
jában reszketve jelent meg Berg Eliz.

— Le azzal a köténnyel és vigabban egy
kissé! — szólt a király.

A kötényt lassankint leereszté és... „Oh
uram! hiszen az ur épen az, a kitől a le-

vélkét kaptam! — szólt a „rég” ismerős lá-
tásán felbátorodva a lány. „Hanem jószágos ki-
rályom ne haragudjék — folytatá szeméit le-
sütve, — hogy a levélkét másra bízam. De az
a kapa, a melyet a mezőn feledtem, egészen
új, és ha az a gonosz fiézkő már tudniillik a
János, az új kapát... Oh istenem! hiszen be-
szélni se tudok, oly nagyon megijedtem volt és
az a két csendör, a ki ide hozott sem valami
finom bándsmódu.

— Azt elhiszem, hanem a történet foly-
tatását aztán elbeszélheted másnak. Róbert, Wil-
lert lépjen be!

Tölgyfához hasonlóan, katonás tartással
jelent meg a gránátos.

— Jer közelebb! Te is lányom? Nő
fiam, hát hogy érzed magad most? Áh ismét
piros arck és tiszta szemek! Szegény, szegény
fiézkő! Te a purgatoriumot már e földön ki-
szenvetted, és most már átmehetsz a menyör-
szágbá.

— Mondjad csak Willert, hogy tetszik itt
e leány neked?

— Oh felség, ez itt — ez — ez — ez

— Na csak kivele! —

— Ez-ez nagyon tetszik!

— És most mond te Berg Eliz, hogy
tetszik neked e katona?

— Hi... hi... hi... felséges ur, én nem tu-
dom kimondani.

— Na csak hamar! —

— Hi... hi... hi... ha már épen
ki kell hogy mondjam, hát biz a nekem
tetszik.

— Nézzétek jól meg egymást. Willert el-
veszed-e nőül?

— Örömmel felség.

— És te leány, elmész-e hozzá nőül?

— En — én — Oh nem, nagyon, hogy
hallják nem mondom meg, hanem künt meg,
hogy el bíz én jó szívvel!

— Bon! És a király kezét kézbe töve
áldását adja rájuk. Vasárnap templom után

Ezen kivonát kellően illusztrálja névtelen ciklikir közleményét; igen, mondhatja a tisztelt olvasó, hogy ez az elmúlt évi egészségügy, de hát a jelen dühöngő ragályról nemde hallgat a krónika? nem, térjünk tehát a jelenleg dühöngő ragály ismertetésére.

1875. jan. 1-től összes torokbajos eset volt 5, melyek közül „kettő roncsló toroklob „következtében halállal végződött” és pedig e hó 18-án Schönberger Ida 8 éves és 23-án Bartha Sabina 6 éves, mindkettőnek eltemetése az 1873-ik év ápril 23-án felvett és alább közölt jegyzőkönyvben az egészségügyi bizottsággal megállított óvszabályok szigorú alkalmazása mellett történt, melyért a hivatalos felelősséget e tanács magára vállalja; ezen két eseten kívül 3 torokbaj fordult elő és mindhárom halállal végződött és pedig:

1. Tóth Jenő két éves torokgyík (Croup).
2. Gajdó Elek másfél éves torokgyík (Croup).

3. Gombás Zsigmond hat éves torokgyík (Croup).

Városi főorvos dr. Hochman hivatalos jelentése szerint még két eset fordult elő, de ezek halállal nem végződtek noha az illető kezelő orvos azokat pseudo dyptheritiseknek nevezte, azonban csakis közönséges nyelvédek mirigylob lehetett.

Végre kijelentjük, hogy a helybeli orvosoktól bevett jelentés szerint jelenleg városunkban egyetlen egy roncsló toroklob-beteg kezelés alatt nincs.

Ezen adatok, melyekért e tanács felelősséget magára vállalni hivatalos kötelemének ismeri, kellő fényt szolgáltatnak névtelen ciklikir közlésére, egyszersmind alkalmat nyújtanak arra, hogy a tekintetes szerkesztő ur a hűség tudósítót — kinek hivatása a közhangulat fölörbácsolása, a hivatalos tekintély aláírása, — megismerhesse.

Nem lesz felesleges e helyütt a nagyrészt közönséggel egyszersmind tudatni ama óvintézkedéseket, melyek 1873-ik évben a roncsló toroklob mutakozása alkalmával, a közegészségügy szakosztályi al egységértőleg megállítattak, és jelenleg is egész terjedelmükben fenntartatnak s a hol szükség kívánja, teljesíggel alkalmaztatnak.

Sz. 773. 1873.
Másolat.
Jegyzőkönyv

1873 ápril 22-ről.

Felvételt Fogaras város tanácsánál, a roncsló toroklob (Dyptheritis) betegség fölörbálása ötletéből, ezen ragály meggyógyítására szükséges óvintézkedések megtétele végett. Jelen lévén az alírtak:

Városi főorvos dr. Hochman Nándor ajánlata folytán, a városi rendőrkapitányságnak

„Jaj uram, mit hoznék? Nem sok jót bizony!” — válaszol Thalbrunner s kebeléből egy urinnal telt üveget huz ki. Ama vidéken ugyanis senki sem megyen ilyen üveg nélkül az orvoshoz; abban vannak a betegség jelei s egy derék borbély már abból kiismeri magát.

A borbély kezébe veszi az üveget, kissé a világosság felé tartja s mormorog: hm, hm! fejét csóválja s ismét mormog: hm, hm!

„Már egy jó éve, hogy beteg vagy: már a városi doctoroknál is voltál!”

„Persze, persze,” panaszol a paraszt s gondolá magában: látszik, hogy érti a dolgot.

„Nincs nagy étvágád?”

„Persze, persze nincs.”

A borbély ismét vizsgálja az üveget. „Az alvás sem valami jól megy!”

„Persze, persze az alvás sem; ez ugyan igaz.”

„Nincsenek olykor-olykor oldalnyilalásaid?” — kérdé nyugodtan a borbély.

„De bizony vannak — kiált fel Thalbrunner, — még ugyan vannak!”

„Hát néha kellemetlen viszketés a lábaidban?”

„Jézus! persze, persze!” kiált a paraszt még bangosabban s csaknem meg van bűvölve a borbély nagy tudománya által, a ki minden szenvedését ki bírja olvasni az urinos üvegből.

„A melleid is nagyon fáj!? Szóval szívferged van” — mond a borbély s roppant komoly képet vág.

„Szívferg!” — ismétli a paraszt. Erről a betegségről még sohasem hallott s a városi doctorok minden tudomány mellett sem találják ki.

„Szívferg!” — szól még egyszer — igen uram, annak kell lenni.”

„Ugy van, Thalbrunner, okvetlen annak, vagy én tévedek. Na, próbálunk valamit s ha az orvosságokból még nincs nagyon sok mérleg a testedben, majd jobban eszel.”

Most Thalbrunner boldog, tud ez segíteni mindenkin, ha akar, gondolja magában. Aztán mindjárt kap nagy szurok-olajos flastromokat, hogy ráragassza mellére, oldalára, hátsára s mindenüvé, a hol viszket és fáj. Öt huszas nem oly sok ilyen flastromokért. Rögön fel is tesz egyet mellére s utközben hazafelé már érezhetőleg jobban van.

„Bizony, az a borbély érti magát” — mondja mindenkinek a kívül találkozik, s a

az egyes felmerült toroklobos esetek alkalmával tett azon intézkedés, hogy a gyermekek lakóházuk udvaráról ki ne bocsátassanak, mint szintén az iskolák e hó 26-ig bezárattassanak, érvényben hagyatik.

A kóresetek és a ragály meggyógyítása végett egyhangulag határozták: hogy azon udvarok és házak, melyekben ezen betegség mutatkozott vagy ezután mutatkozna, elzárattassanak és orvosi intézkedés folytán, örökön őriztessenek, ennek teljesítésére a városi rendőrkapitány segédszemélyzetet vehet fel.

Egyelőre a városi rendőrkapitányság által hirdettessék ki, hogy minden torokbajos betegség azonnal jelentessék be; hogy szegények és segélynélkűnek előforduló torokbajokban azonnal városi főorvos dr. Hochman Nándor urhoz forduljanak, ki a torokbajos betegeket ingyen orvosolja, mint szintén a gyógyszer ingyen szolgáltatja ki.

Továbbá egyhangulag határozták: hogy minden roncsló toroklobban elhalt, a megtörtént halotti szemle után minden mosás nélkül, a használt ruhába koporsóba zárással és, az orvos által a meghatározott időben, minden kíséret vagy gyermekek hozzábocsátása nélkül szekeren, szülők által temetessenek el.

Az ezen határozat ellen vétők minden kivétel nélkül 5—50 frtig terjedő rendi büntetéssel fognak büntettetni.

Bezárattat és aláíratott
Gál s. k. Böhm s. k. tanácsos
h. polgármester. Ferencz s. k. rendőrkapitány
Dr. Hochman Nándor s. k. városi főorvos.
Burszt Lajos s. k. Fogarasvidéki főorvos.

Kézdi-Vásárhely, 1875. jan. 25.
(Olvasó-egyleti bál)

Az olvasó-egylet bálja t. hó 21-én tartott, igen szép és díszes közönség részvétele mellett, önként foly, hogy szép eredményvel. A bevétel meghaladta a 200 frtot, a miből valószínű, hogy az egylet részéről 150 frt tiszta jövedelem megmaradand; igen szép eredmény ilyen kis városban s ilyen szűk pénzüszonyok közt.

A náasszonyi tisztet Szabó Mózesné arasszony vezette, elismerésre méltó kedélyes szívesseggel és mindenki iránti előzékenységgel. E mellett áldozatkészségének is szép jelét adta, midőn az olvasó-egylet iránti honleányi érzelméből kifolyólag jegyét 50 frttal váltotta meg. Ez első eset városi hölgyeink között, azért méltó is az elismerésre. Pontban 9 órakor jelent meg s fogadta a bálbizottság olvasó-egyleti elnök t. Székely János lelkész, a ki tisztelettel vezette be a teremben a számára kijelölt helyre, hol a bálbizottsági elnök Kovács Dániel városi alkapitány a rendezőség nevében díszes

borbély híre száll faluról falura, völgyből völgybe. Kerek-ak azán s sokan, a kik hozzá mennek, egészségesek lesznek, sokan meghalnak.

„Azok sem haltak volna meg, hanem meggyógyultak volna, — mondja ilyenkor a borbély — de már igen sok mérget vettek be testükbe a doctoroktól.”

Igy a zugborbélynak jó élete van. Soha sem volt ugyan a termék vendége, de annál többet a börtönök; némelyek, kiket sirba vitt, őt a lyukba huzták.

De azért gyógyít hivatásszerűen sok papiest, mert mint a fennebbi példa is mutatja, rendszeren saját hiszékenységgel gyógyítja őket.

Hallottunk egy más adomát is róla. Egy napon megint a padláson feküdt s fileit a nyílászár helyezett. Egy paraszt lépett a szobába s panaszkolta a borbélyának, hogy felesége tizenhat létrafokról leesett, igen megütötte magát s most otthon ágyban fekszik.

Nem sokára vissza jön a mezőről a borbély; keszkenőjével letörli a földet kezeiről; egyenesen az ektől kelle jönnie. A paraszt azonnal elébe nyújtja ama bizonyos üveget.

„A borbély a világosság elé tartja. „Egy asszony” — szólta.

„Igen a feleségem” — válaszolá a paraszt.

A borbély a fejét csóválja s folytató: „Már nem fiatal.”

„Na nem, épen nem,” — felelt az öreg. „Ej teregettet!” — mormogá a borbély s félszemmel pislogat át az üvegen — hiszen ez valahonnan leesett!”

„Le bizony, a lajtorjáról esett le szegény.”

„S meglehetősen magasról — veté utánna a borbély — legalább is tizenöt létrafokról.”

„Tizenhatról, — igazította ki a paraszt hűségesen, — tizenhat fokról esett le. Hanem ez a kicsike tévedés könnyen megeshetett, nyilván azért nem olvashatta ki az ur az üvegből, mert az uton a dugója kiugrott s egy pár cepp kifolyt belőle.”

V.

bokrétát nyújtott át az egylet iránti buzgóság megköszönése mellett.

Igen kedélyes és vidám tánczestély volt, melynek emelésére a jóhangulat és vidám kedély mellett nagy befolyása volt, a szünórák alatt a jeles dalárda közreműködése szép karénekével, melyből az oroszánysz rész illeti a karvezető dalárdaelnök Zaizon Lázár.

Jelen voltak a vidékről Pethő, Kun és Kovács családok, a szép lányok egész hosszú sora. Kovács Lina, Kun Irma, Pethő Mari, Kovács Lóri, a helybeliek közül Szabó Róza a háziasszony szép leánya, Szotvori Mari, Kovács Amália a bálbizottsági elnök kedves nővére, Nagy Róza, Mátyosi testvérek stb. stb. A női osztályból szintén díszes koszorút hozott össze az ügy iránti buzgóság. Szabó Lajosné, Zaizon Lázárné, Dénes Lajosné Seps-Szent-Györgyről, Tóth Istvánné, Csizsár Miklósné, Székely Jánosné, Kupán Józsefné, Kovács Lászlóné Mártonfalváról, Kun Istvánné, Pethő Istvánné mindketten Torjáról stb. stb.

A kredenczben is kedélyes felköszöntések, melyekből az oroszán rész Kovács István járásbírói illette. Annyi igaz, hogy nem igen látszott meg a női toilletten a szűkvilág, mert ugyan csak subogott a bársony és selyem öltöny nem csak az asszonyokon, de még lányok is voltak selyemben. Ha a rossz szokás kimenne a hölgyeinknél divatból, sokkal több és népesebb összejöveteleket lehetne eszközölni jótékony célokra, s ennek kezdeményezői csak is ők lehetnének, mert csinos karzon vagy batiszt ruhában is ép olyan kedélyesen tánczolhatnak és mulathatnak, s akkor ha minden bála új ruha kellene is, az apák erszénye nem érezné úgy meg, mint most, s öremestebb vehetnének részt több bálban is.

Felette szép és óhajtható dolog lenne, ha a nők együttesen megalapítanák, hogy e szűk világban számúzik a bársony és selyem női öltözeteket a bálókba, ugy kevesebb kiadással több jótékony célt lehetne előmozdítani, mert azok is részt vehetnének, kiknek most nem jut bársony és selyem öltözké, de más különben örömmel vennének részt a bálokban.

E szép kedélyes és vig hangulatu bálnak a reggeli hat óra vetett véget.

A jövő hó 6-án lesz a Stépháni-menház javára rendezett calicot-bál, mely ugy látszik nagyon népes lesz, a nők minden követ megmozdítanak, hogy nagy közönséget hozzanak össze, a miről annak idejében bővebb tudósítást fog küldeni a t. szerkesztő urnak

Magyar lapok szemléje.

A „Reform” szerint Ghyecz Kálmán 13 millió jövedelem szaporítási terveinek nem a főhibájuk, hogy túlságos nagy összeget igényelnek az ország gazdasági erejétől, hanem hogy bizonyos primitív pénzügyi politikával követelik a pénzt az adózó néptől. E javaslatoknak főhibáját abban találja, hogy majdnem mind a direkt adókat emelik, indirekt adó csak a szállítási, a bor- és husfogasztási adó javaslatokban van, a többi új adók mind a közvetlen fizetést kívánják az állampolgároktól. 10 millió direct adófelemlés. Nagy kérdés szerinte, vajon a jelen viszonyok közt a nemzet megbírja-e ezen terhet? Nem fogja igen súlyosan nyomni nemzetgazdasági fejlődésünket? Nem fogja-e a fizetésképesek és a becsületek erejét felemészteni, másoknál pedig csak az adóhátralekakat szaporítani? Mint a kölcsönkérésnek és a defiziteknek ellensége, az egyensúly teljes és biztosított helyreállítását követeli, tetemes megalkarításokkal és tetemes bevétel szaporítással. Csakhogy ez utóbbit is nemzetgazdasági és pénzügyi józan politikával véli elérendőnek, nem pedig úgy, hogy annyi terhet rakjunk a kocsira, hogy a lovak ne bírják s utközben elakadjanak.

A „Jelenkor” számtalanszor tapasztalta, hogy valahányszor a magyar országgyűlés nagy pártjai szenvedélyes, ildomatlan harcot folytattak egymással, mindannyiszor mindig merészebben ütötték fel fejüket a magyar állam ellenes nemzetiségi aspirációk. Minél inkább gyöngögtik önmagukat a magyar elemek, annyival több bátorságuk és reményük lehet a nemzetiségeknek a gyöngeséggel ellensúlyozott historiai jogokat ledönteni s nem is mulasztanak el erre egy alkalmat sem! Kívánja, hogy a tárgyalások formájára nem kevésbé ügyeljünk, mint a tárgyalások lényegére. Mert mi a cél? megmenteni a hazát a pénzügyi romlástól? Igen, de mit érnek erre nézve a mentő eszmék, ha gyöngögtük azon tényezőket, melyekkel ezeket keresztülvinni lehetne? Pedig ha reedriminálunk, ha személyes politikát üzünk, könnyen elérhetjük. S mi lesz a következtetés? Lesz nemzet és lesznek nemzetiségek, melyek magukon uralkodni nem engednek és lesz kormány, mely sem kormányozni, sem uralkodni nem tud! S lesz egy európai kritika, mely talán azt fogja mondani: „A darab rossz; az előadás rosszul foly — le kell bocsátani a függőnyt!”

A „M. Politika” bizonyítja, hogy a

conservatív irány a Deákparttal nem helyeiz

magát ellentétbe; a Deákpart a kiegyezést követő első napokban támaszt és segélyt találhatott volna a konservatív elemeknél. De a párt akkor döntő egyéniségei visszatartották a nemik fölajánlott közreműködést, a liberális fraccio a konservatívek csatlakozását gunyosul viszonozta. Hét év eredménye mutatja, mily nagy hiba volt ama visszatartás. Most a 11-dik órában a Deákpart újra megtalálhatja a konservatív elemeket, nem mint ellenséget, hanem saját kebelében, mint munkatársakat, ugyanazon önmegtagadó hazafias készséggel, mely személyes ranaine-t nem ismer.

A „Hon” az új választási mozgalmakról ír, s int a tulzástól. Az iparos azt gondolja, hogy érdekeit csak iparos, a néptanító, hogy a övét csak tanító, a kereskedő, hogy az övét csak kereskedő képviselheti. Csak saját osztályt tartja mindenik szakértőnek. Az országgyűlés nem szállhat le egyes osztályérdekek színvonalára, annak országos érdekeit és országos politikát kell szem előtt tartania. Figyelmeztet, hogy a jelölt felállítására nézve az egyének egész működésében, jellemében, politikai álláspontjában és függetlenségében kell keresni a garantált arra nézve, hogy az országos reform kérdései, és az ezekkel összefüggő és megfőő nemzetgazdasági és kulturai érdekek kellő szakértelmelemmel és függetlenséggel legyenek tárgyalva, megoldva.

A „M. Ujság” ugy találja, hogy az előcsatározás, a positiók elfoglalása, az útegek felállítása megtörtént. Csak az van hátra, hogy az égő gyutaes odaillesztessék az ágyu porához, s fellobbanjon a jeltadó réppentyű. Első gondja az ellentábor soraiba lopózni. Az orthodox Deákpartiak — mint írja — a fejszében körül csoportosulnak. Wahrmann, Somssich stb. kétes positiót foglaltak. Senyey nyilatkozatával tisztában van, de kétségbe vonja, hogy a haza érdekei és a nép java előnyeit tartaná szem előtt. A horvátok és szászokra nem számíthat a haza érdeke. A lónyáisták egy része ellene szavaz a kormánynak — nyíltan. Maga Lónyay lespuskás, ki tudja mit hoz a jövő. A jobboldalról számai 20—25 szavazatot a kormány ellen. Így a phalanxból támadó ellenzők — azt hiszi — tökére teheti a kormányt és Deákpartot.

KÜLFÖLD.

Kolozsvár, 1875. jan. 28.

A franciaia nemzetgyűlés befejezte a közhatalom átruházásáról szóló javaslat általános tárgyalását. A két napi harcz minden tekintetben messze a várakozások mögött maradt. Az első nap vitája egyáltalán igen jelentéktelen. Volt nagy zaj, örökös félbeszakítás, közbelkiáltás, de ez csak a ház idegességét, nem pedig a vita nagy fontosságát bizonyítja. Egészen vége a 22-ki tárgyalás eredménye sem volt fontosabb. Mac Mahonra s a nemzetgyűlésre s ez utóbbit arra kérte, hogy szervezze a a tábornagyok kérésénnyel „katona” hatalmát s akkor Franciaország minden vágyát teljesítette.

Lucien Brun legitimista épen az ellenkezőt kívánta s azzal vádolta Broglit, hogy elámitotta a legitimistákat, midőn ezeket a nov. 20-ki törvény elfogadására bírta. Szónok azt hiszi, hogy a most napi renden álló javaslat s a senatus szervezésére vonatkozó javaslat egyaránt semmit sem érnek. Vissza kell térni a monarchiához s ha ennek még nem jött el az ideje, egyelőre új választó-sajtó s közoktatási törvényt kell alkotni. Broglie vélté magát Brun támadásai ellen, melyeket később Raoul Duval még élesebben ismételt. Aztán, az öreg du Temple tábornok mulattatta a házat s a belügyminiszter tett rövid nyilatkozatot, mire Jules Favre emelt szót s igen hevesen megtámadta a monarchistákat. „A történelem szavát — mondá — nem lehet elfojtani; ez azt constallja, hogy a franciaia nemesség, hogy királyságait visszacsereze, osztrák és orosz tábornokok vezetésének rendelte alá magát. A királyság lehetetlenné vált, mert a mint találan mondák, az ország ellenségeinek podgyászos kocsiain tért vissza s még tegnap is a legulsosabb megalkaszt tapasztalta épen Carayon-Latour részéről, a ki azt a franciaia szószekeken amaz idegen miniszter ajánlása alá helyezte, a ki tetszik magában abban, hogy Franciaországot nyomorúságában és bántalmazza. E szavak természetesen rendkívüli vihart keltettek. A fejtelenség azonban csak később érte el tetőpontját. Favrenak Bocher az orleans-herceget legbizalmasabb embere választott s ekkor következő jelenet folyt le:

Bocher: Természetesen „fogják” találni, hogy Favre ur sértéseit válasz nélkül hagyom. Ő sajtáságos tapintattal épen-jan 21-ke után (e nap XVI. Lajos királegesének évnapija.) —

Brisson Jules a szószeke felé rohan: Egalité Fülöp, az ön királyának apja, szintén XVI. Lajos királegesére szavazott.

Ez azután egészen kibozta, sodrából a házat s Bocher csak folytonos zajban fejezhette be beszédét, melylyel az általános vita véget ért. A jelenlévő 683 képviselő közül 588

általánosságban elfogadta a közhatalmak átruházásáról szóló javaslatot. Ellene 145 képviselő szavazott, ezek között 65 köztársasági, 55 legitimista és 24 monarchista van.

Egy monarchista képviselő indítványára ugyanis a ház azt határozta, hogy az általánosságban elfogadott javaslat részletes tárgyalását nem kezdi meg, hanem előbb a senatus vonatkozó javaslatát tárgyalja s csak ennek elintézése után tér vissza a jelenleg elfogott javaslathoz. Ennek folytán ismét valószínű, hogy az alkotmánytervekről ezúttal sem lesz semmi. A két napi vita általában még jobban összehangoltatta a helyzetet s azt tartják, hogy most már a jobb- és a bal-szep egyesülésének terve végképen hajótörést szenvedett.

Alfonz spanyol király az északi időkben utazik s egy más után tartja a programbeszédet, melyek kétségkívül igen gyorsan készítyék. A közhatalmak a hivatalos sürgönyök szerint igen barátságos érvelést tanusítanak az új kormány iránt. Szomban a spanyol köyet az angol külügyminiszternek Alfonz sajátkezű levelet adta át, melyben a király bejelenti trónra lépését s azt mondja, hogy az alkotmányos, polgári és valóságos szabadság előmozdítását tekinti főczéljának.

Mint Londonból sürgönyök, az angol parlament szabadelvű tagjai február-1-én fognak összegyűlni a végböl, hogy Glacione helyére új pártvezért válasszanak.

A székely leányok.

— Mutatvány a „Képes Néplap”-ból.

Ezerféle külső-belső ellenség pusztítottak volt kitéve a magyar nemzet, mióta csakennáll. Pusztította német, görög, tatár, kun, orosz, szerb és oláh, — de talán ezek mindösszeve se pusztítottak közte annyit, mint saját aga.

Történetünk tele van a pártbábor és testvérharcok sorozatával, s most, mikor már tudjuk, mily becses minden magyar emberle a ezen a földön, hol nincs rokonunk, nincs egy jó barátunk, — ha nem gyilkoljuk is ugyan egymást, mint hajdan, de minden megítélés nélkül nézzük, hogy pusztul fajunk mindfelé.

A felvidéken számtalan olyan falu van, melynek lakosai még ma is eredeti magyar névvel bírnak, de ők maguk már egy szó sem tudnak magyarul. Eltűnődtek. Pedig a történelemből kimutatható, hogy kétszáz esendő előtt magyar volt valamennyi.

Erdélyben sokhelyt napjára föld nem találás; más ember mint olábot. S ha érdezed, mi a neve? azt feleli, hogy: Czobo, Zaránd, Zsinger vagy Mészáros. Csodálkozol, hogy eshetett, hogy ily tiszta magyar nevi ember oláh, mire a szegény ember sirva panasodik oláhlul, hogy hej, furesa idő járt erre mi lenk, s elmondja, hogy hiszen ő tudja, hogy magyar, a szépapja még magyarul beszélt s ő most annyira van, hogy magyar testvére nem érti meg.

Az alföldnek az a baja, hogy nagy lakodalom. Tíz annyi ember, ki kényelmese élőlhetne rajta. Most mértőldekre, terjedő árulok puszták és sivatógok, nincs a ki egmivelje. Csak be kellene telepíteni, hogy egy parafesemkért válják belőle tele a legutóbb legmunkásabb magyar fajjal.

Mert volna ám honnan vegyük. O vannak a bukovinai magyarok. Elnagyott pusztulásnak indult szegény faj, mely idegen országban kénytelen tengeni. Repülve jönnek ha mind a kék. Ott vannak a moldvai magyarok. Már gyűlést is tartottak székelyek, hogy beköltöznek közénk, a mint meghaltak, hogy hazatelepítsék itten szobá kerül.

S ott vannak végre a székelyek. Az az őseredeti szittyafaj, mely még Attila származtatja magát s mely mint egy szala szaga be Erdély, keleti határázóját, bekelve magát sok millió oláh közé s megörizve meg nyelvét, öltözetét, szokásait, hiven, elkisárog. Az a keveske föld, mely lakelyekül szolgál, korántsem elegendő eldömkre. Szónok, pinnak gyékényt, kosárt fonnak, remekelt kőst, iparnak, anélkül, hogy tanultak volna a kettől. De még így sem bírnak mind egyelőre. A munkabíró fiatal legények kiáándorok Moldvába, Oláhországba, beszegődnek szolgálatba. Vagy itten körülöz, haza valamely, vagy sem. Így fog a haszontalanba a jó, f szünet holott ide haza: nálunk pusztaságokat alakíthatna át virágzó gazdaságokká.

Hát még a székely leányok, az az épmunkabíró, egészséges, gyönyörű irak! Mi lesz még azokból? Meinek szolgálatbaok. Magában Brassó városában két ezernél többre teszik a szolgáló-leányok számát, míg ezek mind székely leányokból telnek ki, mi ezek a legboldogabbak és legügyesebbek, mi a szegényebb mestereimbereknél, kik a tartáhatnak drága legényt, a mesterlegényt, eendőkét is székely-cseléd végzi. Ugye meg tudja a csizmavarrást, vagy szabásgot, hogy a m helyes mester válhatnék belőle. Az idegen any kisinosodik, ruhát s egy kis pénz szerzes miré hazatér, élttravalóságot és tápszatást visz be falujába.

